

Sygn. akt VI Ga 12/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Barbara Frankowska

SO Beata Hass – Kloc (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: P. S.

przeciwko: (...) S.A. V. (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Krośnie V Wydziału Gospodarczego z dnia 13 października 2014 r., sygn. akt V GC 522/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. V. (...) w W. na rzecz powoda P. S. kwotę 8.130,30 zł (osiem tysięcy sto trzydzieści złotych trzydzieści groszy) z ustawowymi odsetkami od 29 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.624 zł (jeden tysiąc sześćset dwadzieścia cztery złote) tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 1.217 zł (jeden tysiąc dwieście siedemnaście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.007 zł (jeden tysiąc siedem złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI Ga 12/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 marca 2015 r.

Wyrokiem z dnia 13 października 2014 r. (sygn. akt V GC 522/13) Sąd Rejonowy w Krośnie Wydział V Gospodarczy po rozpoznaniu sprawy z powództwa P. S. - F. w Z. przeciwko (...) S.A. V. (...) w W. o zapłatę kwoty 8 130,30 zł oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1. 251,00 zł, tytułem kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił co następuje. Powód – P. S. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą F.P. S. w S. wykonującą m.in. przewozy osobowe.

W dniu 16 stycznia 2013r. powód otrzymał zlecenie przewiezienia grupy osób z K. do L.. Zlecenie to powód wykonał, wysadzając grupę przewożonych osób w L.. Po wyjeździe z tej miejscowości między godziną 15 a 16, jadąc drogą w kierunku S. drogą nr (...) z prędkością ok. 40-50 km/h za samochodem osobowym marki R. zauważył jak spod tylnego koła poprzedzającego go samochodu wylatuje kamień i uderza w przednią szybę kierowanego przez siebie pojazdu marki M. (...), nr.rej. (...).

W wyniku uderzenia doszło do uszkodzenia przedniej szyby w kierowanym przez powoda autobusie. P. S. niezwłocznie zatrzymał pojazd i zawiadomił policję. Po przyjeździe na miejsce zdarzenia policjanci spisali protokół kontroli, zatrzymali dowód rejestracyjny pojazdu, zaś powód za zgodą policjantów odjechał do swojej bazy w Z..

Dzień, w którym doszło do zdarzenia był pochmurny, zaś droga mokra i śliska z porozrzucanym po drodze piaskiem, prawdopodobnie z piaskarki.

Na drugi dzień 17 stycznia 2013r. P. S. zadzwonił do firmy (...)z Z. zajmującej się wymianą szyb w samochodach, zamawiając szybę do swojego autobusu.

Po kilku dniach pracownicy tej firmy przyjechali do firmy powoda i wymienili szybę na nową. Przed wymianą szyby firma (...)wystawiła fakturę proforma w dniu 18 stycznia 2013r., zaś ostateczną fakturę na taką samą kwotę za wykonaną usługę firma ta wystawiła powodowi w dniu 6 marca 2013r. i powód w tym samym dniu zapłacił podaną na fakturze kwotę 8 130,30 złotych.

Powód pismem z dnia 21 stycznia 2013r. zgłosił szkodę do ubezpieczyciela (...), czyli pozwanego, wzywając jednocześnie go do zapłaty kwoty 8 130,30 złotych. Pozwany (...) w W. był ubezpieczycielem G. ((...)) Oddział w R., jako zarządcy drogi nr (...) z tytułu odpowiedzialności cywilnoprawnej.

Pozwany w piśmie z dnia 23 kwietnia 2013r. (k.13) odmówił wypłaty zgłoszonego odszkodowania, wobec czego powód odwołał się od tej decyzji, zaś pozwany podtrzymał swoją wcześniejszą decyzję w piśmie z dnia 17 czerwca 2013r.

Czynności kontrolne, prowadzone przez (...) w przedmiotowej sprawie dokumentowane były w dzienniku objazdu dróg, prowadzonym zgodnie z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16.02.2005r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom (Dz.U. 2005 nr 67, poz. 582).Na drodze krajowej nr (...) w dniu 16 stycznia 2013r. takie objazdy były przez pracowników zarządcy wykonywane, o czym świadczy wpis zarządcy z dnia 20.02.2013r., gdzie nie stwierdzono występowania na jezdni zanieczyszczeń, zaś w tym dniu nawierzchnia jezdni była czarna i mokra i występowały przelotne opady śniegu przy temperaturze od 0 – 2 ° C.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie jest uzasadnione i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy zauważył, że do przyjęcia odpowiedzialności najpierw przez (...) a później pozwanego, w następstwie zawartej umowy na zasadach ogólnych z art. 415 k.c., konieczne jest w pierwszej kolejności wykazanie zaistnienia zdarzenia skutkującego powstaniem szkody, związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy zaistniałą szkodą, a zdarzeniem oraz winy sprawcy, w tym przypadku (...), która winna być oceniana zgodnie z zasadami należytej staranności z art. 355 k.c.

Drogi publiczne, niezależnie od kategorii, do której należą winny być utrzymywane w należyтым stanie, zaś utrzymanie drogi we właściwym stanie należy do gminy, powiatu, województwa lub (...), w zależności od jej zakwalifikowania. Obowiązki zarządcy drogi dotyczą w szczególności utrzymywania nawierzchni drogi, chodników, obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch, prowadzenia okresowych kontroli stanu dróg i obiektów mostowych, wykonywania prac interwencyjnych, utrzymaniowych i zabezpieczających oraz przeciwdziałaniu niszczeniu dróg

przez ich użytkowników. Zaniechanie lub wadliwe wypełnianie przez zarządcę drogi obowiązków, które na nim ciąży prowadzi do powstania odpowiedzialności odszkodowawczej po jego stronie, zaś ciężar udowodnienia w/w spoczywa, stosownie do treści art. 6 k.c. na stronie poszkodowanej, która dochodzi odszkodowania. Właściwe utrzymanie drogi, szczególnego znaczenia nabiera w okresie zimowym, przy czym należy zauważyć, że utrzymanie drogi w tym okresie, w stanie całkowitego bezpieczeństwa jest często technicznie nierealne do wykonania przez zarządcę drogi. Taka sytuacja zachodzi m.in. w przypadku śliskości drogi na skutek np. gołoledzi, czy intensywnych opadów śniegu. Taka sytuacja może też zachodzić w przypadku znajdowania się na terenie drogi np. drobnych kamieni, co może być naturalną konsekwencją ich przemieszczenia z poboczy na drogę. Utrzymanie zatem drogi w okresie zimowym w należyłym stanie musi być oceniane w rozsądnych granicach, przy uwzględnieniu zasad doświadczenia życiowego.

Ubezpieczony wykonywał objazdy na drodze krajowej nr (...) w dniu 16 stycznia 2013r., o czym świadczy wpis zarządcy z dnia 20.02.2013r., gdzie nie stwierdzono występowania na jezdni zanieczyszczeń, zaś w tym dniu nawierzchnia jezdni była czarna i mokra i występowały przelotne opady śniegu przy temperaturze od 0 – 2 ° C. Zdaniem Sądu Rejonowego twierdzenie powoda, że najbardziej prawdopodobną przyczyną obecności kamienia na drodze było wyrzucenie go przez przejeżdżającą wcześniej piaskarkę, która posypywała drogę, którą powód widział jak wracała z przeciwnej strony w kierunku L. jest dowolne. Powód sam nie widział takiego zdarzenia, nie widział go także żaden ze świadków zdarzenia, zaś w okolicy samego miejsca zdarzenia nie zostały w tym zakresie przeprowadzone żadne szczegółowe oględziny. Nie można zatem z pewnością wypowiadać się o okoliczności, że kamień na drodze znalazł się na skutek jego rozrzucenia przez przejeżdżającą piaskarkę.

Zdaniem Sądu Rejonowego utrzymanie drogi przez zarządcę drogi w związku z ewentualną obecnością drobnych przedmiotów pochodzenia organicznego, w stanie idealnej czystości na przestrzeni kilkuset czy kilkudziesięciu kilometrów jest praktycznie niemożliwe. Ta niemożliwość zwiększa się jeszcze w okresie zimowym, kiedy dochodzi do częstokroć intensywnych opadów śniegu, czy też w związku z tym posypywania dróg środkami zwiększającymi przyczepność do drogi (piasek, żużel, sól). Trudno jest uznać, że zarządca drogi nie przestrzegał w dniu 16 stycznia 2013r. aktów należytej staranności, polegających na utrzymaniu drogi krajowej nr (...) w okolicach L. w należyłym stanie, a zatem trudno jest mu także w tym zakresie przypisać jakąkolwiek winę, chociażby w postaci niedbalstwa, wobec tego powództwo oddalił.

O kosztach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 kodeksu postępowania cywilnego, uwzględniając: wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego, na podstawie § 6 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – 1 200,00 złotych, opłatę skarbową od pełnomocnictw – 3 x 17,00 – 51,00 złotych.

W dniu 24 listopada 2014 r powód wniósł **apelację**, zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w całości oraz wniósł o zmianę orzeczenia i uwzględnienie powództwa w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił:

a) sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego materiału dowodowego (w wyniku naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. i art. 6 k.c.) w postaci uznania nierealności utrzymania drogi w stanie całkowitego bezpieczeństwa, wykonania obowiązków zarządcy w dniu zdarzenia z należytą starannością, uznania, że kamień, który spowodował szkodę był niewiadomego pochodzenia w sytuacji gdy powód zaobserwował, że tuż po zdarzeniu piaskarka wracała w przeciwnym kierunku, w dniu zdarzenia występowały przelotne opady śniegu a temperatura była minusowa co obligowało do przejazdu piaskarek, dokument w oparciu, o który uznano wykazanie należytej staranności przez zarządcę był dokumentem prywatnym zobowiązanego;

b) naruszenie art. 415 k.c. w zw. z art. 355 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż nie zachodzi związek przyczynowy pomiędzy szkodą a zaniechaniem ubezpieczonego.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pisma pozwany argumentował, iż zarzut powoda naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6. k.c. jest niezasadny. Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że nie sposób stwierdzić na podstawie materiału dowodowego, że kamień, który uszkodził pojazd powoda pochodził z piaskarki. Zarzut oparcia się na dokumencie prywatnym pozwanego jest niezasadny, skoro powód sam przyznał okoliczność tam stwierdzoną, że w dniu zdarzenia zarządca drogi wykonał przejazd piaskarką na odcinku drogi gdzie powstała szkoda. Sąd Słusznie argumentował, że niemożliwe jest utrzymanie stale, idealnego stanu nawierzchni, natomiast pozwany dochował w tym zakresie należytej staranności wykonując objazdy i posyłając piaskarkę, niemożliwe jest natomiast stale monitorowanie drogi. Zarządca drogi nie odpowiada na zasadzie ryzyka ale na zasadzie winy, stąd nie można przyjąć, że nie jest istotne w jaki sposób kamień znalazł się na drodze.

Sąd Okręgowy zauważył co następuje.

Apelacja zasługuje na uwzględnienie. Przedmiotem sporu nie była zasada ani podstawa odpowiedzialności zarządy drogi a za tym i jego ubezpieczyciela- tj. art. 415 k.c. – odpowiedzialność odszkodowawcza na zasadzie winy w związku z zaniedbaniem obowiązków zarządy drogi (nałożonych ustawą z dnia 21 marca 1985r o drogach publicznych -tekst jednolity z dnia 30 stycznia 2013 r.; Dz.U. z 2013 r. poz. 260), do którego należy utrzymywanie w dobrym stanie technicznym nawierzchni, gwarantującym bezpieczeństwo przejazdu. Nie był sporny również fakt zaistnienia szkody na drodze pozostającej w zarządzie ubezpieczonego oraz jej rozmiar. Rozstrzygnięcie pozytywne (zasądzenie odszkodowania) uzależnione było natomiast od wykazania przez powoda braku należytej staranności (winy nieumyślnej zarządy drogi w postaci nie doprowadzenia nawierzchni drogi do stanu nie zagrażającego ruchowi pojazdów) oraz wykazanie związku przyczynowego między tym zaniedbaniem a powstałą szkodą. Sąd Okręgowy nie podziela stanowiska Sądu Rejonowego co do należytej staranności zarządy drogi w utrzymaniu nawierzchni drogi, na której doszło do zdarzenia powodującego szkodę majątkową (zniszczenia pojazdu powoda) oraz braku związku przyczynowego między niezachowaniem tej staranności a powstałą szkodą, stąd zmienił zaskarżony wyrok orzekając zgodnie z żądaniem pozwu.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego, że utrzymanie drogi przez zarządcę drogi w związku z ewentualną obecnością drobnych przedmiotów pochodzenia organicznego, w stanie idealnej czystości na przestrzeni kilkuset czy kilkudziesięciu kilometrów jest praktycznie niemożliwe. Należy zauważyć, że w ramach wykonywanych obowiązków utrzymania drogi zarządca był jednak zobowiązany do usuwania z drogi obiektów zagrażających ruchowi oraz zadbania o to, żeby posypka drogi nie zawierała elementów mogących powodować uszkodzenia pojazdów.

Wypada w tym miejscu podnieść, że pozwany brak swojej odpowiedzialności upatrywał w treści protokołu z dn. 20.02.2013r. pt. „Ocena zdarzenia” (k. 18 akt szkody).

W związku z tym należy stwierdzić, że zgodnie z jego treścią G.w R. winna była zająć stanowisko w przedmiocie odpowiedzialności za szkodę w przypadku przedmiotów leżących na jezdni poprzez podanie jak często odbywały się objazdy i kiedy był ostatni objazd oraz czy stwierdzono utrudnienia.

Natomiast z treści w/w dokumentu można jedynie wywieść, że szkoda miała miejsce na drodze nr (...) w L. i że był w tym dniu 16.01.2013r. objazd tej drogi i nie stwierdzono występowania zanieczyszczeń. Niniejsze nie jest podaniem obligatoryjnych okoliczności, które były wymagane w tym konkretnym wypadku. Biorąc pod uwagę położenie miejscowości L., czas – miesiąc styczeń, warunki atmosferyczne, stan nawierzchni drogi – które są istotne w zakresie ustalenia dopełnienia obowiązków nań spoczywających, podanie w/w danych było istotne dla ustalenia wypełnienia obowiązków przez zarządcę drogi.

W tych okolicznościach w/w dowód nie może być uznany za wystarczający i przekonujący do zachowania aktów staranności przez zarządcę drogi w zakresie utrzymania czystości drogi nr (...).

Przy ocenie niniejszego istotne jest także, to co znalazło się w zarzutach apelacji dotyczących naruszenia art. 415 k.c., że przy przyjęciu niedbalstwa sprawy szkody, zewnętrzny obraz postępowania, należy porównać z wzorcem postępowania dbałego, przenosząc brakujący element tj. staranność z modelu zobowiązania określonego w art. 355 k.c. W praktyce, aby osiągnąć zamierzony rezultat (udzielenie ochrony poszkodowanemu) odrzuca się więc indywidualizację winy (poszukiwanie sprawcy szkody oraz przyczyny bezpośredniej), poprzestając na winie organizacyjnej.

Tym samym Sąd uznał za zasadny zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zakresie wskazanym w apelacji pkt 1 a, 5 oraz art. 415 k.c., a w konsekwencji, że istnieje związek przyczynowy między niedbalstwem zarządcy drogi a powstaniem szkody i odpowiedzialność pozwanego wynikającą z art. 415 k.c.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w pkt I orzeczenia.

Uznając powództwo za uzasadnione Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego koszty postępowania za obie instancje. O kosztach postępowania I instancyjnego orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i § 2 pkt 1 i 2 w § 6 pkt. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2002, Nr 163, poz. 1349) tj. stosownie do wyników procesu zasądzając od pozwanego zwrot opłaty od pozwu, opłatę skarbową od pełn. oraz koszty zastępstwa radcowskiego. Podobnie o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c. i 108 § 1 k.p.c. w związku z § 12 ust 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 4 w/w rozporządzenia zaliczając do nich opłatę od apelacji i koszty zastępstwa radcowskiego przed sądem II instancji.